

שכועות 124 ; שביעית 95, 96 ; שבע ברכות 149 ; שבת 15-51, 67, 88, 89, 125 ; שחיטה 32 ; שחפת 154 ; שיניים 157 ; שיעול 50, 76 ; שיער 146 ; שיתוק 7, 8 ; שכנים 156, 157 ; שכר 1, 2, 44 ; שלשול 52 ; שמות 38, 117 ; שמן 50, 53, 95 ; שתן 34.

תאומי סיאם 159 ; תורה 93 ; תינוק 53, 87-89 ; תלמיד חכם 94 ; תמים תהיה 126 ; תענית 38, 57-66 ; תעשייה 156 ; תפילה 9, 115, 158 ; תפילין 6-8 ; תרופות 74-77, 96, 130 ; תשמיש 154 ; תשעה באב 57, 59, 60.

טלטול גוסס למניעת ניוול המת

לכבוד העורך,

אבקש להעיר על דברי "מפתח מוער", לעיל עמ' 412-442. מובא שם בעמ' 432 סעיף 131, כדלהלן:

"טלטול גוסס במקום שיש חשש שינוולוהו אם ימות בבית החולים. הרב משה שטרן. באר משה ח"ה, סי' רלט-דמג, עמ' רל-רלח."

תמהתי מאד למקרא הרברים הללו, שהרי מקובלנו ייהרג ולא יעבור כדי שלא להרוג אפילו גוסס* וכאן מתירים להרוג כדי "להצילו" מניוול? אכן לאחר העיון במקור רווח לי. המחבר שליט"א יוצא חוצץ נגד אלו האומרים כך.

אבקשכם לפרסם מכתבי זה, ע"מ לתקן הדבר.

בכבוד רב,

הרב שמעון שטרן

* הלכה למעשה, האמור כאן אינו מדוייק כלל. הגרש"ו אויערבאך זצ"ל ויבל"א הגר"ש וואזנר שליט"א התירו במפורש הזות גוסס בחדר המיון כדי לאפשר טיפול חיוני בחולה אחר (אסיא נה יד, ג), עמ' 43-45, עיי"ש).

מכאן שעל טלטול גוסס לא נאמר "ייהרג ואל יעבור". — העורך.

תגובת הכותב:

בציטוטו של הקורא הנכבד אין כלל כדי השגה, שהרי "טלטול גוסס במקום שיש חשש כי ינולוהו אם ימות בבית החולים" זוהי הכותרת של נושא הדיון ותו לא. כוונתו בוראי למה שכתבתי שם בהערה למסקנת הדיון: "כשאין כוונתו לקרב מיתתו, אלא לכבודו שלא יתנוול — מותר". אם כך הצדק עמו, שכן עיון נוסף באותן תשובות מעלה כי אכן הרב משה שטרן העלה במסקנתו לאסור מכח כמה ראיות. ברם לא במקומה הרתיעה מהרעיון שתיתכן אפשרות כזו להלכה, ואף הובעה סלפונית באזניי. "רב גדול אחד" אמנם התיר, בסברו שהאיסור להזיז גוסס הוא רק כשמתכוין לקרב מיתתו אך לא כשמעוניין בטובתו. הוא פירסם את תשובתו בירחון לקט שושנה, שנה י, תש"ג, סי' יא, לב, לו. בגלל נדירות הירחון שנרפס שנה לפני המשלוחים לאושוויץ, לא עלה בידי לצערי לראותו כדי לברר מי הוא אותו רב גדול. גם הרב שטרן שהשיג עליו, פותח כי בהשקפה ראשונה עלה ברעתו להתיר לטלטל את הגוסס, ואף הביא לכך ראיה מגמ' ע"ז דף יח ע"א.

אני שמח על הזדמנות זו המאפשרת לי לשוב ולהרגיש כי אין בשום פנים לראות ברשימותיי משום קיצור פסקי הלכות. אין הן אלא ציונים ביבליוגרפיים גרידא, הגומלים חסר עם מי שאין עיתותיו בידו לחפש חומר הדרוש לו, ובכל מקרה יש לעיין במקורם של דברים.

בכבוד רב,

הרב מאיר וונדר.